

Stockholm 31 augusti 2018

Remissvar angående förslag till föreskrifter om jaktmedel (NV-04496-18)

Djurskyddet Sverige har valt att begränsa vårt remissvar till kapitel 6 gällande jakt med pilbåge på grund av tidsbrist. Tyvärr blev svarstiden i praktiken mycket kort, då den till stor del låg under sommarsemestrarna.

Sammanfattande synpunkter

- Vi avstyrker förslaget om att tillåta jakt med pilbåge i Sverige
- Jakt med pilbåge kan med dagens kunskaper inte anses uppfylla 27 § i Jaktlagen.
- Konsekvensutredningen visar inte på att djurskyddet tillgodoses om jakt med pilbåge tillförs, tvärtom finns många studier som visar på att skadeskjutningsnivåerna är höga och riskerna stora
- Det saknas helt en konsekvensutredning gällande skadeskjutningar samt de tillåtna djurslagen
- Utbildningskraven är inte tillräckliga

Bakgrund till våra synpunkter

Vi motsätter oss starkt att pilbåge tillåts som jaktmedel och föreslår att kapitlet dras tillbaka i sin helhet. Motiven i konsekvensutredningen är att jaktformen är tillåten i vissa andra länder och att möjligheter till nya jaktsätt kan främja viltet som resurs. Konsekvensutredningen innehåller inte en enda hänvisning till djurvälstånd, vilket är speciellt anmärkningsvärt då Jaktlagens 27§ tydligt säger att ”jakten skall bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande”. Konsekvensutredningen visar inte alls att införandet av bågjakt uppfyller denna paragraf och det gör inte heller de studier angående bågjakt vi har tagit del av. Tvärtom så visar de fåtal oberoende studier som finns att jaktformen är förenad med stora risker för viltets lidande. Generellt är konsekvensutredningen extremt fattig på både argument och fakta, vilket är förvånansvärt, ovanligt och oroväckande för en konsekvensutredning från en svensk myndighet.

Det internationella perspektivet

Argumentet att bågjakt är tillåtet i några länder håller inte som grund för att ändra lagstiftningen i Sverige. I Norge har frågan om bågjakt utretts både 2013 och 2017, utan framgång för de parter som vill tillåta bågjakt. Bland annat sökte en forskare tillstånd att få utföra djurförsök gällande pilbågsjakt, men fick avslag på både grundansökan och överklagan både år 2013 och 2017. Den huvudsakliga argumentationen från myndigheten Mattilsynet var att bågjakt på vilt är en hobby och

bara aktuell för en liten grupp jägare som är speciellt intresserade och gillar utmaningar. Vidare argumenteras att den inte är en effektiv jaktform för förvaltning och därmed inte kan anses vara av allmänt intresse.

År 2011 uttalade sig forskarna i det norska "Rådet for dyreetikk" sig om bågjakt². De är i detta uttalande tydliga med att det inte finns någon dokumentation som stödjer att jakt med pilbåge är bättre eller likvärdigt med nu tillåtna vapen vad gäller just djurskydd och djurlidande. De avslutar sin rapport med att det "är helt avgörande att hänsyn till djuren tillvaratas. Hänsyn till alla andra aspekter är underordnat detta". I en annan utredning från 2004 inför en revidering av den norska djurskyddslagen, så menar utredaren att "jakt med pil och båge inte bör tillåtas" med hänvisning till att den inte är tillräckligt oberoende utredd³.

Viltvård, att främja viltet som resurs och svensk lagstiftning

Angående argumentet att bågjakt kan främja viltet som resurs så motiveras inte heller hur just bågjakt skulle bidra till detta. Att godkänna ett nytt vapen är en process som måste understödjas med fakta och ta hänsyn till den etik som idag råder vid förvaltning av viltstammarna. Avlivning ska alltid ske på snabbaste och mest möjligt enkla sätt. Att en jaktform är spännande och krävande är inte argument nog. Tvärtom, att bågjaktsjägare själva beskriver jaktformen som mer krävande (t.ex. Vilstrup, 2006, Gefle Dagblad, 2007, Mejdell, 2004) är ett tydligt argument för att inte tillåta jaktformen. Enligt 4 § i jaktlagen ska viltet vårdas i syfte att bevara de viltarter som tillhör landets viltbestånd och de fågelarter som tillfälligt förekommer naturligt i landet, och främja en med hänsyn till allmänna och enskilda intressen lämplig utveckling av viltstammarna. Inte någonstans står att vi ska främja en specifik hobby genom att införa mer spännande och svårare jaktsätt. Det bör vara jaktetiskt självklart att vilt ska förvaltas på mest effektiva, säkra och enkla sätt, vilket inte gäller för en jaktform som anses vara extra krävande. Viltvård får aldrig bli en sport där extra spänning för jägaren är en faktor att ta hänsyn till.

Skadeskjutningar

Det finns få oberoende studier om bågjakt, dvs. studier som dels bygger på vetenskap och dels inte är utförda av jägarna själva. Den studie som kanske främst refereras till för att försöka övertyga om pilbågsjaktens effektivitet är en dansk rapport gjord av The European Bowhunters Association. Denna är inte peer-reviewed och alltså utförd av en intresseorganisation. Därmed kan den inte anses vara objektiv. Det är känt att studier där jägare själv får rapportera skadeskjutningsnivå underskattar nivån (Miljöministeriet, 2006) och även om den danska rapporteringen av bågjakten beskriver en skadeskjutningsnivå på strax över 5%, så var det drygt 14% av pilarna som inte träffade djuret i önskvärda organ (hjärta och lungor). En annan studie som brukar användas som argument för bågjakt är utförd av Svenska bågjaktsförbundet på några få dovvilt och vildsvin i hägn.

En av de få oberoende och vetenskapliga studierna som finns av Gregory (2005), sammanfattar tillgänglig litteratur fram till 2005 och fann att skadeskjutningsfrekvensen vid bågjakt var ca 1,5 gånger högre än vid jakt med kul- och hagelvapen. I ett studentarbete av Jörgensen (2013) användes en vetenskaplig metod för att beräkna antalet skadeskjutningar och kom fram till att för djur mindre än 60 kg var skadeskjutningsprocenten nästan 24 %. Jörgensen resonerar också kring

anledningarna till att det är så krävande att jaga med pilbåge. Pedersen (2008) rapporterade en skadeskjutningsnivå på 18 % när vitsvanshjortar sköts med compoundbågar.

Utifrån existerande kunskap kan det alltså inte anses vara bevisat att skadeskjutningsnivån för bågjakt är lägre eller lika låg som för idag tillåtna skjutvapen, tvärtom så visar en del av de få oberoende studier som finns att den är markant högre. Dessutom så vittnar både jägare och olika studier om att det är mycket mer krävande och svårt att jaga med pilbåge. Därmed kan jakt med pilbåge inte anses uppfylla 27 § i jaktlagen. Då skadeskjutningsnivån uppenbarligen inte är tillräckligt utredd bör försiktighetsprincipen gälla.

Specifika kommentarer till de enskilda paragraferna

2§

Även om compoundbågen anses vara den ”säkraste” på marknaden, så visar många studier att den fortfarande inte är tillräckligt säker (se tidigare referenser) och därmed bör inte jakt med någon form av pilbåge vara tillåten.

3§

Vi saknar en tydlig konsekvensutredning om vilka pilar som bör vara tillåtna om naturvårdsverket mot all förmodan går vidare med förslaget, så bör en sådan utföras.

4§

Även för denna paragraf saknas en konsekvensutredning. Vilken är anledningen till att just dessa djurarter valts ut? Vilka studier finns på att just dessa arter gynnas välfärdsmissigt av pilbågsjakt och att skadeskjutningsnivån är låg. I ett sådant här förslag måste vetenskapliga fakta och erfarenheter av varje djurslag redovisas för att det ska kunna vara trovärdigt. Av de studier vi har sett så är många av dessa arter inte undersökta. Generellt gäller att de flesta studier som undersökt bågjakt framför allt redogör för jakt på olika former av mindre hjortdjur och i den svenska (numera ganska gamla) rapporten så var det dovvilt och vildsvin de djurarter som ingick. I den danska redovisningen av resultaten från pilbågsjakt så redogörs resultat från rådjur. Det verkar inte vara klargjort för vilka djurslag riskerna för skadeskjutning är högst, men i rapporterna från Stokke (2012) och Jørgensen (2013) tyder resultaten att skadeskjutningsnivån är som högst för mindre djurslag (21-24% för djur under 60 kg). I samma studie visas också att antalet ”dåliga träffar” (dvs. träffar som inte tar i hjärta eller lungor) är höga (29 %) för djur under 30 kg.

Vi anser inte att någon viltvård ska utföras med pilbåge, men den här paragrafen och bristen på argumentation visar tydligt att förslaget är högst ogenomtänkt och helt saknar argumentation av djurskyddsart.

5§

Utbildningskrav är bra och vi önskar absolut fler utbildningar för jägare. Däremot ifrågasätter vi skjutprovets relevans för den praktiska situationen. Att skjuta på stillastående rådjursfigurer är långt

från verkligheten, där levande djur av olika arter föreslås vara tillåtna att skjuta. En av de största svårigheterna med pilbågsjakt är som känt det som kallas för ”jumping the string”. Eftersom att en pil är väsentligt långsammare än ammunition från kulvapen (kolla ordvall!) så hör djuret ljudet från vapnet innan pilen hinner träffa, även på korta avstånd, vilket innebär att djuren reagerar instinktivt med en flyktrespons och gör en perfekt träff svårare. Därmed kan utbildningskraven inte anses vara tillräckliga för att säkerställa djurvälståndet och vi har svårt att se hur ett sådant prov skulle kunna utformas. Om naturvårdsverket, mot all förmodan, skulle välja att gå vidare med förslaget så måste utbildningen utvecklas och ett årligt skjutprov införas.

9§

Vi är positiva till all form av rapportering gällande djurskyddsmässiga fakta gällande viltvård, men det är också känt att egenrapportering ofta bidrar till underrapportering och detta måste tas hänsyn till.

Referenser

För Djurskyddet Sverige,

Djurskyddet Sverige
08-673 35 11
info@djurskyddet.se